

A6akuke Ná-Sευει Wooi I66zeizuυε

A6akuke ná-sευει ɔa GALA goo wo nui ɔaazulo pelei lεzυ ga aɔeye, faa6aagi ma yeefεɔɔalai zu, nui υe é nu ɔiligiɔi ta-666i z666su, é ɔa zeliι lo faa ɔ6i ma, é woofula GALA ma, ta é ɔoozυne, siεgi zu é ná-gooɔaavotegi z666su da. Niima zευει ɔεeni kona und6zitaι (600), aisa Yesu Kilista υa z666 eteai zu, naama ziεgi zu ɔa Babil6ne nuiti ti zeini la folo ɔulazu υelei ɔoba yooiti unda, názu ɔa Izelayele nu6useiti ti ɔeni 66ɔɔ ɔaazaɔasu da, ziizoolεi zu, ga, ta-eteai ɔa υaazu ɔεεzu ɔale, ta ti y6ɔzυυε ɔa υaazu ɔεεzu ɔale ta GALA.

GALA ge daawoo wo nui woofaavoteni, é keela woo υe zea, n6n6 ma ziεgi zu nuiti ta-vaa ma, ta yeefεɔɔalai zu nu6useiti pε ta vaa ma, è ɔε ga woofεɔɔfila nu GALA bε, naa ɔa a zobogi υe è υe è eteai ziε (2:4) è maab6ungi wo ga ladalai, eyεsu GALA ge losυυε ɔε (Gaafwεsu 3).

Woza a 6aana, siε m6inm6in su, nu ɔa ɔa A6akuke ná-sευει maaloli, nii a ke è naama ɔitogi z666. P6le ná-tεnεgi é boni ga GALA ná-nu6use m6ungiti, nui ná-woofεɔɔfiladaι é υilε GALA ba, naa ɔa é kidaaleυei lεzυ Yesu Kilista ná-GALA ma (W6l 1:17, Gal 3:11, E6υ 10:38 υετε 6alaagi).

¹ Keela wooi ɔa ga nii, GALA ge dεeni ga GALA goo wo nui A6akuke.

GALA goo wo nui GALA toli fai ga é 66 ba

² Nà yɛsu è lolisu eyɛsu siɛgi bɛgele zeeli,
 Gɔɔɔɔ GALAGI, ga è kpɔbai ɔɛ?
 E la woilosu ɔɔoi ma.

Nà kpeeɪ loozu ga: «É bɔɪɪa!»
 E la unmoɔgi wosu?

³ Leeni vaa zu è telebotala vaiti pɛ dɛɛzu ga ze?
 Leeni vaa zu è vaazu bu, è ɔɛ ga maanoɔɔ vai vɛɛ
 nu?

Toomai ta nuɓuse maanoɔɔ vai nɔ ɔa gè kaazu
 maagoolii zu,
 sakpegi ta kpɔɛ vaiti nɔ ɔa ti ɔɛɛzu adave pɛ.

⁴ Naa maavele ma, nu la mo ziezuzo ga tɔgi,
 so le faa la mo ziezuzo.

Mazɔɔɔ faa mo ɔa ɔɛ nuiti ti la vaazu bu, telebo nuiti
 ti va boti ɔɛ,
 tukpɔiti ti ɔaavezu, ta levezu yaavai maazu.

GALA ná-gooɔaavotegi

⁵ Maligii ɔɛ ma: «À ɔaazulo dɛɛ zii ɔiligiti ba,
 wo laa ɔa vɔ ga duai.

Mazɔɔɔ wa yɛsu vulua, wo naa ɔa, nii é vaazu
 ɔɛɛzu,

fai naa é ɔɛɛzu, nu a la bona wo ma, wo la bɛna la
 da.

⁶ Nà vaazu ga Babilone nuiti,
 su mo nuɓuseiti, ti ziliai,
 ti biezuzo eteai zu
 ga boa yooiti kula ti ya.

⁷ Ti maayikive, ti maalua,
 tiya bɔɔɔ ɔa ti ti yiima vai levezu ga ta-zobogi.

⁸ Ta-zooiti kpizeve, é leve kɔii va,
 ta-jiigi ɔaawanave, é leve zuluɓuiti tɔnɔi va, ti nu
 bɛɛzu kpidi.

Ta-zoo 6ize nuiti ti 6666a lo6a, ti ze6e 6oozama, ti
 va,
 ti 6ove e6e ko6ei, 6 loozu n6-daamianigi ma.
 9 Nubusei naati pe ta vaazu tooma vai n6 ma,
 ti 6aazulogai n6 ti-6akalave va,
 ti 6a du6iti gaale ba e6e na6aegi,
 10 ti 6a ne66ula masagiti su,
 ti 6a kundigiti nee.
 Ada 6iin ge la ti 6aazu ga faa,
 ta p666i zigitona sigigi va, ti le ga ti naati so,
 11 ti leve e6e fiile wolai, ti li n6 ta6ili,
 ti 6e ga s6ba nui, ta-zebei 6a ti keezu ga ta-6alagi.»

GALA goo wo nui woo6ula vai GALA ma volu

12 Kele kaite w666666, 6a 6a 6 ga 66666 GALAGI,
 6a ga n6-GALAGI, na6egai, gi la zaa!
 66666 GALAGI, n6-fasai 6 m6kesu,
 6 yimaze6ea ga gi zili nui niiti, 6 zobogi ve ti ya,
 6 6e ti tukp6i la gi unma.
 13 E-6aazuveti na6ege gola,
 6 va va bu ga 6 faa na6i 6a,
 6 la zooga zeizu kpe, 6 6a wele nimiza vai va.
 Leeni vaa zu 6 welezu n6, 6 la faa n6pe bosu,
 naa zu, nii yaava nuiti ti bosu?
 Leeni vaa zu 6 ma6esu kp6,
 siegi zu nu na6iti ti z6iti kologolosu da,
 tama naati s6legai ti va?
 14 Da nubuseiti sosu, e6e kpolo6ei wu 6aleiti,
 e6e ani vulu goiti ti-ma un ge la n6.
 15 Maz666 Babil6ne nuiti ta nuiti sosu,
 e6e kalei kalagi sosu,
 ti va ga tiye ta-lum6i zu,
 ti ti vu b6666 ma ta-zeemai zu.

Naazu ta ɣoozunεεzu, ti naɣai ɣula.

¹⁶ Ti da zalaɣai ɣula ta-lumɔiti be,
ti ani maku neεneɣiti gala ta-zeemaiti be,
mazɔɔ naati sabui zu, ta zoo ti laami,
daamianigi mɔin ti ya, gola neε.

¹⁷ Ti ye nɔ ta-lumɔiti suwosu,
ti da zii ɣiligiti paa, maawɔnɣa la su?

2

Telebo nui ɣa zie na-kidaalevei zu

¹ Nɔun na yesu na-ada makesuve,
ge loni sigigi ɣa,
ga ge kwεε nii GALA ge bosu ma,
ta velei na na-kpee woiti gaavote da.

² Ɔooɣo GALAGI gooɣaavoteni, ga niima woiti:
«Nii ge deεzu ga de, naa zeve,
yeevoze ba kokologiti ma,
naa ɣa a ke nuiti ti da kala ga pagɔ.

³ Yeeɣeɣalai la de zeelini
ga kulakelamai tei daa va zeeli,
kele toɣa na maaɔuɣa keeyeei va,
e la valiboga pe.
Sulebi pa, maaɔoun,
mazɔɔ daa ɣa zeeli nɔ ti,
e la zeeɣa ma pe.

⁴ Nui daavegai ga wasogi, e la zolega ziimave,
kele telebo nui ɣa zie ga na-kidaalevei maavele.

⁵ Gaamazu, dooi yaavave,
gaazuleε nui la da ga zeida kpe,
toɣa da ɣodayeɣei zuwɔɔ eɣe govealaaazu.
Zii la leida eɣe saai.
E da li nɔ ga zoointi soga,

é ḡa nuḡuseiti pε gaale ba ḡoḡo ma.»

Nimizai ḡa gaazumaavḡḡ nuiti tuḡo

⁶ Nuḡuseiti ti zogai,
ti pε ta vaazu ηεεḡulasu ḡoḡei wosu ti laalḡoḡma, ta
faalaalii,

ti ḡa ḡε ma: «Nimizai ḡa naama nui luḡo,
zoi é aniiti gaalezu ba, tama nḡḡḡ laade!

E ḡa ta ḡo maḡyue ḡasoiti ba!

Da yeḡsu naa ḡa, eyeḡsu yeelε?»

⁷ Zḡiti wo kuyei vεeni ti ma, ti la wuzεḡea gaamanḡ?
Niiti ta ḡε ḡadḡzu wo ma, ti la wuzεḡea ḡaa?

Tiya ḡalaa, ta loo wo ma!

⁸ Tḡḡzei wo looni zii mḡinmḡin ma,
nuḡusei mḡtaiti pε ta loo wo ma,
tḡḡzei nuḡusei ηamai va wo puuzu,
faa zuḡoḡoḡologi zu wo keεzu ga zooiti,
ta taa wolaiti, ta ta-laaveaiti!

Nimizai ḡa woovalada nuiti tuḡo

⁹ Nimizai ḡa naama nui luḡo,
zoi é kakama anii ḡaalεzu ba ná-peleyeḡei vε,
nii a ke é zei εεε pε unda,
ga maanḡḡo mina zeeli ma.

¹⁰ Da-vεleyeḡei ná-unfe fai ḡa na è deveai,
è nuḡusei ma mḡinmḡin koloḡoloni,
è valaga ḡa-eteai ma.

¹¹ Mazḡḡḡ sigḡi zu ḡḡtuiti ta kpeei loo,
pεlei unsuve wuluiti ti daazo.

Nimizai ḡa tooma nuiti tuḡo

¹² Nimizai ḡa naama nui luḡo,
é ηamai vuuzu, é taai lo da,
é taai vuuzu ga faaḡaaza golai.

13 Sięgi zu nu6useiti ti botii ęęezu la,
naama aniiti faa zu ti ęalazu abui ęa,
ziiti ti da 66ę 666 wafuun,
naa la ga ę66ę GALAGI n6-devei 6aa,
nii 6 ga Fai-Pe-Malięii?

14 Maz666 etea nu6usei pe ka ę66ę GALAGI n6-
lebiyai ęwęę ga pag6,
eęevelei ziei kpolođei 6omave zulaavegai da.

Nimizai ęa naama nui luę6, z6i 6 d66i losu seię6ę6i

la

15 Nimizai ęa naama nui luę6,
z6i 6 d66i losu seię6ę6i la,
keai eęę anivebei, 6 so,
6 66ę maanakai ęula, ti da ka!

16 Lebiyai da s666, naa ęa valibo ga 6 ma666,
da 66ę 6alaagi, d66i 66le, 6 ęabei ęula!

Da-voloi ęa zeelizu,
6 66le ga ę66ę GALAGI n6-ziięaawana daaw6i.
Da-lebiyai ęa valibo ga 6 unfegai.

17 Faa zuęologologi 6 ęęeni Liban,
naa voto ka ęula 6 ma.

Suaiti undaavili fai ęa la 6 unma, ga 6 6 leve.
Maz666 6 nu6useiti ęamai 6uuni,
6 tooma vaiti keeni z66i laal6ę6ma,
ta n6-taa wolai, ta su nu6useiti.

Nimizai ęa k66ę ęani k66 nuiti tuę6

18 Leeni ęa k66ę ęanigi paazu, nii ęelięi nui
kpeęezu?

Baa k6lu ęaawuungai kpeęai ga salei,
6 losu nuiti tuę6 zęę vaiti su?

Maz666 z6i 6 kpeęezu, naa ęa 66ę ęalivaazu n6-
kpeęanii ma,

kḡḡḡ ganigi é la bḡezu.

¹⁹ Nimizai ḡa naama nui luḡḡ,
é ḡezu gulu buḡai ma:

«Ḡaazuzeḡe ma!»

E ḡezu kḡtui ma, é la bḡezu: «Wuzeḡe!»

Ta zoo nei ti nu ḡala baa?

Pete dee, zanugi ta wali ḡaei zeleni ba,
kele zenvu viile ḡila kpalaa ge la su.

²⁰ Ḡḡḡḡ GALAGI bḡḡḡi ḡa zeini ná-pele nadegai wu.
Eteai pe ge maagḡe kpḡ, tḡun gaazu!

3

GALA guyei

¹ GALA goo wo nui Aḡakuke ná-GALA falii, é ga
maawḡin wuyei.

² Ḡḡḡḡ GALAGI, ḡe naa menini, nii è keeni,
ḡe luani da-ḡeewotii va, ee, Ḡḡḡḡ GALAGI.

Da-ḡeewotiiti ti vile su gi ḡaazu!

Ti ḡula kelema konagiti daawu!

Kele da-yiiḡaawanai zu, ḡize da-maawḡingai zu.

³ GALA paave é zeḡe Teeman,

GALA Nadegai vaave é zeḡe Palan ḡizeiti ma.

Lo!

Ná-maayikii ḡa veeni geegḡlḡgi ma,
ná-lebiyai eteai laaveḡe.

⁴ Keeve eḡe wozakalagi ma voloi,
ma zezeiti ti da volo, é ḡula zeave,
ná-zobogi ma lḡḡfuzu vai ḡana!

⁵ Dḡḡ zeebei ḡa kakala velei, é da li,
kḡḡ kpadima zeebe ḡa kḡḡḡ vogiti su.

⁶ Siegi zu a lona da, zooi ḡa niikpi,

sięgi zu   w lezu la, zii ęligiti sasu ęa  ali,
 gize w lw logiti ti  use,
 kaite ęize n m iti ti vuka,
 v ti ti ęeni m ungi ga peleiti,   da zie la.

⁷ G  Kusan nuiti ta-zeęe ęotaiti kaa, ti ęaavalagai
 ba,

Madiyan yooi ma v eiti su ezeęelega.

⁸ Ee, ęooęo GALAGI,   yiięaawanave zie wolaiti ma
  aa?

E yiięulave ti laalęoma,   yiięaawana kpolo ei ma
  aa?

E losu kooęo wotoloiti su,
 ma zooiti ti liizu ga de pile s l suve?

⁹ E da-ęooęo ęilegi  etea,
 da-m einti ta ga minazeęegiti,   ti woni.

Lo!

Da zooi valizu su ga zie wolaiti.

¹⁰ Gizeiti ta   ęaana, ta da  ali,
 sabalagi da zooi ye e,
 kpolo e wolai da ziko,
   da ma lakpatakpagi le geezuve.

¹¹ Foloji ta alugi ti ye loni losuve,
 da-m einti ti ziezu ta-wozakalagi ęakala,
 ta da- ein   volozu ma wozakalagi ęakala.

¹² Da eteai z bizezu ga ziięulagi,
   ziiiti de ve ga ziięaawanai.

¹³ Da vaazu da-nu useiti ta- ba vai ma,
    o da-masagi va   seidai.

Da faa ęou ęe nui n -pelei ungi levezu ga,
   koloęolo,   pe  su m e.

Lo!

¹⁴ Da gi zili nuiti ta-ęundięiiti t ungiti kpotasu ga ti
  oęo m einti.

Ti ɔeni eɔe fiile wolai,
 ti yeizu gi ma ga ti gi zuvaza,
 ti da koozunεε beei loo,
 ti ɔevele beɔeai ga zɔi maanɔɔɔai,
 ti koloɔolo dɔɔɔfuzu.

¹⁵ E pelei laa da-zooiti be kpoloɔei wu,
 zie wolai wu e zulusu.

¹⁶ Ge naama wooi menini,
 ge ɔe unga wuulee.
 Daɔkɔɔgiti ti da bali,
 ma ɔaeiti su da ɔe yɔɔɔe,
 ge ye na, ge da bali.
 Kele maanεεve ga ge ze kpe,
 ge kidaavili foloi maaɔɔun,
 foloi e vaazu gi zili nuiti daalɔɔma.

¹⁷ Kooleɔfoole gului la ma waa pe,
 leezen belei la ma gwaa woga pe,
 wolive wului waa vai ɔa da nuiti kaka,
 nu tii ɔe ve, e la ani na pe sɔɔɔga na.
 Baalagiti ta boliiti gaa ɔa vala ba ta-zasaiti su,
 nika zasa la ma ɔea na.

¹⁸ Kele nun na, na ɔoozunεεzu ɔɔɔɔ GALAGI
 maavele ma,
 ziima ve laave ga koozunεεi, na-GALAGI maavele
 ma, e kizosu.

¹⁹ Maligii ɔɔɔɔ GALAGI ɔa e ga na-zobogi,
 toɔa kɔɔɔiti feɔfasu bu, ga dopai nanaiti kevele,
 e zie ga ze gize wolaiti ma.

Guye loo ɔundigii nanai ve. E loozu ga kanigiti.

GALA Sɛvɛi
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf